

**Vlaamse Toezichtcommissie voor het
elektronische bestuurlijke
gegevensverkeer**

**Beraadslaging VTC nr. 30/2016 van
14 september 2016**

Betreft: Mededeling van persoonsgegevens door het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) en Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) aan de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR) in het kader van het exploitatie-instrument Columbus ter versterking van het studiekeuzep proces naar het hoger onderwijs.

I. ELEMENTEN VAN DE AANVRAAG

A. WETTELIJKE, DECRETALE EN REGLEMENTAIRE GRONDSLAGEN

1. De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna: "de VTC");
2. Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid de artikelen 8 en 11;
3. Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 betreffende veiligheidsconsulenten;
4. Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVP");
5. Gelet op de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (hierna "WRR");
6. Gelet op de wet van 5 mei 2014 houdende verankering van het principe van de unieke gegevensinzameling in de werking van de diensten en instanties die behoren tot of taken uitvoeren voor de overheid en tot

vereenvoudiging en gelijkenschakeling van elektronische en papieren formulieren (hierna "wet van 5 mei 2014"), inzonderheid artikel 5;

7. Gelet op het Koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "KB van 13 februari 2001");

B. VERLOOP VAN HET ONDERZOEK

8. Gelet op de aanvraag van de VLUHR (VLIR en VLHORA) enerzijds en van AgODi en AHOVOKS anderzijds, ontvangen gedeeltelijk per mail op 6 september 2016 en gedeeltelijk op papier op 9 september 2016;

9. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van de genoemde onderwijsinstellingen¹ die aan de VTC werden bezorgd op 11 juni 2015 (in het dossier VTC/21/2015)¹;

10. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van de AgODi, van 26 februari 2014;

11. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van AHOVOKS, van 1 april 2015, ontvangen per mail op 29 juni 2016;

12. Gelet op de bespreking van het dossier op de vergadering van de VTC van 14 september 2016;

13. Beslist op 14 september 2016, na beraadslaging, als volgt:

II. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE AANVRAAG

14. De Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad, afgekort VLUHR, is conform de onderwijsdecreten gezamenlijk opgericht door alle Vlaamse spelers in het Hoger Onderwijs. De stichtende leden zijn de 6 universiteiten verenigd in de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), de 21 hogescholen verenigd in de Vlaamse Hogescholen Raad (VLHORA) en de 5 associaties.²

15. Via het ministerieel besluit van 25 april 2016 gaf minister Crevits aan de VLUHR de opdracht om het exploratie-instrument Columbus te ontwikkelen, te implementeren en op te volgen. Columbus wordt het verplicht, maar niet-bindende exploratie-instrument ter versterking van het studiekeuzeproces naar het hoger onderwijs.

¹ ¹ In de vorm van conformiteitsverklaringen inzake het informatiebeveiligingssysteem voor het sectoraal comité van het Rijksregister. Het is hetzelfde formulier dat aan het sectoraal comité van het Rijksregister zou worden bezorgd in het kader van de machtiging RR nr 65/2014 van 10 september 2014.

http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/beraadslaging_RR_65_2014_0.pdf

² <http://www.vluhr.be/p36>

Columbus moet de jongere een globaal zicht geven op zijn voorkeuren en sterktes met het oog op verder studeren in het hoger onderwijs, dit door hem een onafhankelijke, wetenschappelijk onderbouwde spiegel voor te houden die hem een beeld geven van:

- Keuzetaken binnen het studiekeuzeprocess;
- Studievaardigheden;
- Affectieve factoren (interesse, motivatie, zelfeffectiviteit);
- Cognitieve factoren (taal, wiskunde, redeneervermogen).

16. Er is een proefdraai van dit instrument in 2016 en 2017. Tijdens en na de proefdraai wordt het instrument geanalyseerd, verbeterd en verder uitgewerkt.

17. De VLUHR belastte experts van Arteveldehogeschool, Universiteit Gent, KU Leuven en Universiteit Antwerpen met deze opdracht.³ Elke universiteit neemt een deelvraag voor haar rekening. De vier instellingen verwerken eerst zelf de data van de door hen ingebrachte tests, met inbegrip van de analyses in functie van de gegevens uit de centrale databestanden. Nadien worden de resultaten op de verschillende tests met elkaar in verband gebracht. Vandaar dat de vier instellingen toegang zouden moeten krijgen tot de databestanden van de Vlaamse Overheid.

18. Bij de proefdraai is ervoor geopteerd om aan de respondenten zo min mogelijk gegevens op te vragen die reeds in bestaande databanken voorhanden zijn, dit om de leerlingen zo weinig mogelijk te belasten. De non-respons bij dergelijke bevragingen is recht evenredig met de lengte van de vragenlijsten. Aan de leerlingen werden enkel die identificatiegegevens gevraagd die moeten toelaten om de ingevulde vragenlijsten van het Columbus instrument te kunnen koppelen aan de databanken van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

19. Ten einde de informatie verkregen aan de hand van de vragenlijsten te kunnen interpreteren en verder wetenschappelijk te kunnen analyseren, zijn er bijkomende gegevens noodzakelijk. Het keuzeprocess, de leer- en studievaardigheden, de affectieve en cognitieve factoren moeten geïnterpreteerd worden vanuit een aantal achtergrondgegevens van de respondenten en moeten gerelateerd worden aan de verdere loopbaanbeslissingen en loopbaanprestaties.

20. In de bijlage bij het ministerieel besluit van 25 april 2016 staat: "Het ontwikkelde instrument wordt onderzocht vanuit kenmerken als gender, culturele en socio-economische achtergronden etc.; dit onderzoek draagt bij tot een transparante interpretatie die de mogelijke negatieve invloed van dergelijke kenmerken op de studiekeuze in kaart brengt. Om de hiertoe noodzakelijke analyses te kunnen maken is een koppeling met de databanken van het secundair en hoger onderwijs evenwel een belangrijke voorwaarde."

³ <http://www.onderwijs.vlaanderen.be/nl/nieuwe-ori%C3%ABntatieproef-secundair-onderwijs-columbus-0>
<https://www.onderwijskiezer.be/columbus>

III. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. ONTVANKELIJKHEID

21. Het betreft de identificatiegegevens van leerlingen samen met hun leerlingenkenmerken en gegevens over hun opleiding.

22. De personen worden geïdentificeerd aan de hand van het INSZ⁴. In casu betreft het dus een latere verwerking van gegevens die informatie bevatten omtrent een geïdentificeerde natuurlijke persoon. Deze gegevens kunnen dus als persoonsgegevens in de zin van artikel 1, §1, WVP, gekwalificeerd worden.

23. Aangezien deze persoonsgegevens op een geautomatiseerde wijze worden verwerkt, is de WVP van toepassing⁵.

24. Overeenkomstig artikel 8, eerste lid, van het e-govdecreet vereist elke elektronische mededeling van persoonsgegevens door een instantie⁶ een machtiging van de VTC, tenzij de elektronische mededeling van gegevens al onderworpen is aan een machtiging van een ander sectoraal comité, opgericht binnen de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer.

⁴ Dit is het inschrijvingsnummer sociale zekerheid dat overeenkomt met het Rijksregisternummer of met het zogenaamde "bisnummer" of kruispuntbanknummer voor natuurlijke personen die niet zijn ingeschreven in het Belgisch bevolkings- of vreemdelingenregister.

Het gebruik van het identificatienummer van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid is, overeenkomstig artikel 8 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, vrij voor wat het bisnummer betreft.

⁵ Art. 3, §1 WVP.

⁶ Het begrip 'instantie' wordt gedefinieerd in artikel 2, 10°, van het decreet als: "een instantie, vermeld in artikel 4, §1, van het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur".

Art. 4. § 1. Dit decreet is van toepassing op de volgende instanties :

1° het Vlaams Parlement en de eraan verbonden instellingen;

2° de diensten, instellingen en rechtspersonen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest;

3° de gemeenten en de districten;

4° de provincies;

5° de andere gemeentelijke en provinciale instellingen, met inbegrip van de verenigingen zonder winstoogmerk waarin één of meer gemeenten of de provincies minstens de helft van de stemmen in één van de beheersorganen heeft of de helft van de financiering voor haar rekening neemt;

6° de verenigingen van provincies en gemeenten, bedoeld in de wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales, en de samenwerkingsvormen zoals geregeld in het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking;

7° de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, hierna O.C.M.W.'s te noemen, en de verenigingen, bedoeld in hoofdstuk 12 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende O.C.M.W.'s;

8° de polders, bedoeld in de wet van 3 juni 1957 betreffende de polders, en de wateringeng, bedoeld in de wet van 5 juli 1956 betreffende de wateringeng;

9° de kerkfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporalieën van de erkende erediensten;

10° alle andere instanties binnen het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap.

25. De unieke identificatie van de persoon gebeurt op basis van het rijksregisternummer. De VTC is sinds 14 juni 2014 bevoegd om het gebruik van het rijksregisternummer te machtigen samen met een door haar te machtigen gegevensstroom.⁷

26. Overeenkomstig artikel 5, 1ste lid, 1° en artikel 8 van de WRR, wordt machtiging verleend om het identificatienummer van het Rijksregister te gebruiken: "aan de Belgische openbare overheden voor de informatiegegevens die zij gemachtigd zijn te kennen uit hoofde van een wet, een decreet of een ordonnantie".

27. De persoonsgegevens worden opgevraagd bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi), dat de databank DISCIMUS beheert, en de databank DHO2 en DAVINCI die door AHOVOKS worden beheerd. AgODi en AHOVOKS zijn beide een "instantie" in de zin van artikel 4, § 1, 2° van het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur, en vallen bijgevolg onder het toepassingsgebied van artikel 8 van het e-govdecreet.

28. De VTC merkt op dat er nog geen machtiging is voor de VLUHR en de deelnemende onderzoeksinstituten voor het gebruik van het Rijksregisternummer voor de bevraging van de leerlingen.

29. Het rijksregisternummer wordt enkel aan de Vlaamse Dienstenintegrator en AgODi en AHOVOKS bezorgd en niet aan de onderzoekers (zie verder onder B.4). De Vlaamse Dienstenintegrator en AgODi en AHOVOKS zijn gemachtigd om het rijksregisternummer te gebruiken.

30. De VTC is derhalve bevoegd om voorliggende machtigingsaanvraag te behandelen.

B. TEN GRONDE

B.1. FINALITEITSBEGINSEL

31. Artikel 4, §1, 1°, WVP, stelt dat iedere verwerking van persoonsgegevens eerlijk en rechtmatig moet zijn. Dit houdt in dat iedere gegevensverwerking dient te gebeuren op een transparante wijze en mits naleving van het recht. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2°, WVP, dienen persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden te worden verkregen en mogen zij niet verder worden verwerkt op een wijze die, rekening houdende met alle relevante factoren, met name de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, onverenigbaar is met die doeleinden. De VTC onderzoekt hierna de verschillende aspecten van dit finaliteitsbeginsel.

Oorspronkelijk doeleinde van de gegevensverwerking:

32. Hiertoe worden een aantal gegevens opgevraagd uit de databanken van AgODi en AHOVOKS, i.c.:

⁷ Artikel 5 van de wet van 5 mei 2014 (B.S. 4 juni 2014).

- DISCIMUS: zie beraadslaging VTC 03/2012 (en volgende)
- DAVINCI: zie beraadslaging VTC 01/2012 (en volgende)
- DHO: zie beraadslaging SC RR 65/2014 (en volgende)

Doeleinde van de verdere verwerking:

33. Het toekomstig doeleinde is de ontwikkeling en implementatie van Columbus als exploratie-instrument ter versterking van de studiekeuze naar het hoger onderwijs.
34. Om het keuzeprocess, de leer- en studievaardigheden, de affectieve en cognitieve factoren te kunnen interpreteren vanuit een aantal achtergrondgegevens van de respondenten moeten de gegevens uit de Columbus kunnen gerelateerd worden aan de verdere loopbaanbeslissingen en loopbaanprestaties van de jongere.
35. De VTC is van oordeel dat het doeleinde in randnummer 32 e.v. welbepaald en uitdrukkelijk omschreven is in de zin van artikel 4, §1, 2°, WVP.
36. Aangaande de vereiste van verenigbaarheid met het oorspronkelijk doeleinde, wijst de VTC erop dat de geplande verwerkingen, bestaan uit latere verwerkingen van gegevens die oorspronkelijk voor andere doeleinden werden verwerkt. De rechtmatigheid van deze latere verwerkingen is aldus afhankelijk van hun verenigbaarheid met de oorspronkelijke verwerking.
37. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2°, WVP, mogen persoonsgegevens immers niet verder worden verwerkt op een wijze die, rekening houdende met alle relevante factoren, met name de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, onverenigbaar is met die doeleinden.
38. Deze bepaling maakt echter wel een uitzondering voor wat statistisch en wetenschappelijk onderzoek betreft: "Onder de voorwaarden vastgesteld door de Koning na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, wordt verdere verwerking van de gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden niet als onverenigbaar beschouwd;"
39. Er kan dus geoordeeld worden dat de het doeleinden van de latere verwerking verenigbaar zijn met deze van de oorspronkelijke verwerking.
40. Voor de wettelijke basis van de verdere verwerking wordt verwezen naar de onderwijsdecreten en het besluit van de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs van 25 april 2016 betreffende de toekenning van een projectsubsidie aan de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLURH) in het kader van de ontwikkeling, implementatie en opvolging van het generieke exploratie-instrument 'Columbus' bij de overgang van het secundair naar het hoger onderwijs.
41. Het toekomstige doel is rechtmatig te noemen.

42. Niettemin moet wel rekening worden gehouden met de belangen van de betrokkenen. Vandaar dat de vereisten van transparantie en beveiliging een doorslaggevende rol spelen (zie onder B.3 en B.5)

B.2. PROPORTIONALITEITSBEGINSEL

B.2.1. Aard van de gegevens

43. Overeenkomstig artikel 4, §1, 3°, WVP, moeten persoonsgegevens toereikend, terzake dienend en niet overmatig zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt.

Databank secundair onderwijs (AqODi)

Exacte behoefte	Proportionaliteit
Instellingsnummer Post Code	Onderzoek naar representativiteit qua geografische spreiding van responsgroep t.o.v. steekproef en populatie.
Soort inrichtende machten Onderwijsnetten	Onderzoek naar representativiteit van responsgroep tov steekproef en populatie - onderzoek naar non respons en mogelijk bias in de antwoorden omwille van non respons.
Onderwijsvormen Opleidingen Opleidingsvormen Rubrieken Soorten onderwijs Structuuronderdelen Studiegebieden Studierichtingen Voltijds/deeltijds Pedagogische methodes Ingeschreven mens is leerplichtig	Verschillende onderzoeken in Vlaanderen (zie referenties 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7) tonen aan dat het studiekeuzeproces (wat het voorwerp is van Columbus) moet bestudeerd worden in functie van een aantal onderwijskenmerken zoals onderwijsvorm, schooltype, enz.
Talen Gezinstaal Leerling genereerd[t?] gon-middelen Ion leerling	Gezinstaal, meertaligheid en functiebeperkingen werden in heel wat onderwijsloopbaan onderzoeken in Vlaanderen meegenomen als mogelijke verklarende variabele (zie referenties 1 – 2 -3). Zeker voor de verbale tests (zoals opgenomen in Columbus) werd aangetoond dat dit een relevante verklarende variabele is. (zie referenties 8 – 9 – 10)
Nationaliteit Gok leerling Tikt aan op kenmerk studietoelage Tikt aan op kenmerk buurt Opleidingsniveau moeder	Deze gegevens moeten toelaten de opdracht zoals omschreven in de bijlage bij het MB van 25 april 2016 uit te voeren, namelijk : het ontwikkelde instrument (Columbus) onderzoeken vanuit culturele en socio-economische achtergronden, dit onderzoek draagt bij tot een transparante interpretatie die de mogelijke negatieve invloed van dergelijke kenmerken op de studiekeuze in kaart brengt.

<p>OKI = onderwijskansindicator</p> <p>Aandeel leerlingen op schoolniveau 3de graad dat aantikt op kenmerk buurt</p> <p>Aandeel leerlingen op schoolniveau 3de graad dat aantikt op kenmerk studietoelage</p> <p>Aandeel leerlingen op schoolniveau 3de graad dat aantikt op kenmerk gezin</p> <p>Aandeel leerlingen op schoolniveau 3de graad dat aantikt op kenmerk opleidingsniveau moeder</p>	
<p>Geslacht</p>	<p>Dit gegeven moet toelaten de opdracht zoals omschreven in de bijlage bij het MB van 25 april 2016 uit te voeren, namelijk : het ontwikkelde instrument (Columbus) onderzoeken vanuit het kenmerk gender, dit om de mogelijke negatieve invloed van dergelijke kenmerken op de studiekeuze in kaart brengt.</p> <p>Bovendien heeft onderzoek in Vlaanderen (zie referenties 1 – 2 – 3 – 4 – 6 - 7) aangetoond dat het keuzeontwikkelingsprofiel (wat het voorwerp is van Columbus) verschilt naargelang het geslacht, maar ook dat er geslachtsverschillen zijn op een aantal relevantie leer- en studievaardigheden.</p>
<p>Geboortedatum</p> <p>Soorten studiebewijs</p> <p>Oriënteringsattesten 1ste jaar</p> <p>Oriënteringsattesten 2de jaar</p> <p>Oriënteringsattesten 3de jaar</p> <p>Oriënteringsattesten 4de jaar</p> <p>Oriënteringsattesten 5de jaar</p> <p>Oriënteringsattesten 6e jaar</p> <p>Uitreikingsdatum</p>	<p>Aan de hand van deze gegevens wordt de vroegere studieloopbaan zo goed als mogelijk gereconstrueerd. Zo wordt de variabele geboortedatum gebruikt om al dan niet schoolse vertragingen in kaart te brengen. De variabele 'al dan geen achterstand' en 'vroegere schoolloopbaan' blijkt in heel wat schoolloopbaan onderzoeken in Vlaanderen (zie referenties 1 – 2 – 3) een relevante verklarende variabele te zijn.</p>
<p>INSZ</p>	<p>Enkel nodig voor de koppeling, komt niet tot bij onderzoekers (zie B.4).</p>

Databank hoger onderwijs (AHOVOKS)

Exacte behoefte	Proportionaliteit
<p>Academiejaar</p> <p>Academiejaar generatiestudent</p> <p>Inschrijvingsdatum</p> <p>Kan studiebewijs behalen</p> <p>Soort contract</p> <p>Status</p>	<p>Deze variabelen worden gebruikt om de gekozen studierichting van de studenten zo goed als mogelijk in kaart te kunnen brengen en om de onderwijsloopbaan zo goed als mogelijk te kunnen opvolgen. De onderwijsloopbaan dient bestudeerd te worden in functie van de gegevens verzameld in de context van Columbus (zelfexploratie als onderdeel van het studiekeuzeproces).</p> <p>Onderzoek in Vlaanderen heeft uitgewezen dat de latere onderwijsloopbaan</p>

Ingerichte Opleidingsvariëteit Vestiging	gerelativeerd is aan een aantal indicatoren gemeten tijdens het keuzeproces (zie referenties 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7).
Afstudeerrichting Studiebewijsdatum	Om de validiteit van de metingen verzameld via Columbus te kunnen onderzoeken, wordt de onderwijsloopbaan van de studenten zo lang als mogelijk opgevolgd.
Wijzigingsdatum Uitschrijvingsdatum Heroriëntatie	Om de validiteit van de metingen verzameld via Columbus te kunnen onderzoeken, dient de onderwijsloopbaan van de studenten opgevolgd te worden. Wijziging van studierichting, uitschrijven uit een studierichting en heroriëntatie zijn belangrijke indicatoren van een onderwijsloopbaan.
Geboortedatum	De variabele geboortedatum wordt gebruikt om al dan niet schoolse vertragingen in kaart te brengen. De variabele 'al dan geen achterstand' blijkt in heel wat schoolloopbanenonderzoek in Vlaanderen (zie referenties 1 – 2 – 3) een relevante verklarende variabele te zijn. Deze variabele werd ook in de databank SO opgevraagd, maar wordt hier tevens gebruikt als controlevariabele bij de <i>data cleaning</i> (om eventueel verkeerde koppelingen op het spoor te kunnen komen).
Geslacht	Dit gegeven moet toelaten de opdracht zoals omschreven in de bijlage bij het MB van 25 april 2016 uit te voeren, namelijk : het ontwikkelde instrument (Columbus) onderzoeken vanuit het kenmerk gender, dit om de mogelijke negatieve invloed van dergelijke kenmerken op de studiekeuze in kaart brengt. Bovendien heeft onderzoek in Vlaanderen (zie referenties 1 – 2 – 3 – 4 – 6 – 7) aangetoond dat het studiekeuzeproces (wat het voorwerp is van Columbus) verschilt naargelang het geslacht, maar ook dat er geslachtsverschillen zijn op een aantal relevantie leer- en studievaardigheden. Deze variabele werd ook in de databank SO opgevraagd, maar wordt hier tevens gebruikt als controlevariabele bij de <i>data cleaning</i> (om eventueel verkeerde koppelingen op het spoor te kunnen komen).
Functiebeperktheidssoort Functiebeperkt	Functiebeperkingen werden in heel wat onderwijsloopbaan onderzoeken in Vlaanderen meegenomen als mogelijke verklarende variabele. Zeker voor de verbale tests (zoals opgenomen in Columbus) is aangetoond dat dit een relevante verklarende variabele is. (zie referenties 8 – 9 – 10)
Beursstudent	Dit gegevens wordt gebruikt als indicator van SES en moet toelaten de opdracht zoals omschreven in de bijlage bij het MB van 25 april 2016 uit te voeren, namelijk : het ontwikkelde instrument (Columbus) onderzoeken vanuit kenmerken culturele en socio-economische achtergronden, dit onderzoek draagt bij tot een transparante interpretatie die de mogelijke negatieve invloed van dergelijke kenmerken op de studiekeuze in kaart brengt.
Saldo leerkrediet van de individuele student aantal opgenomen studiepunten	Aan de hand van deze variabelen kan het al dan niet succesvol doorlopen van de gekozen studierichting hoger onderwijs in kaart gebracht worden. Dit is een

aantal behaalde studiepunten CSE	belangrijke criteriumvariabele bij het onderzoek naar de predictieve validiteit van (een aantal onderdelen van) de Columbus proef.
INSZ rijksregisternummer of bisnummer	Enkel nodig voor de koppeling, komt niet tot bij onderzoekers (zie B.4).

Databank Hoger Beroepsonderwijs (HBO –DAVINCI bij AHOVOKS)

44. HBO is één van de drie mogelijke keuzes die een leerling SO kan maken (naast academische en professionele bachelor opleidingen).

Ook deze onderwijsloopbanen moeten opgevolgd worden vanuit Columbus.

Exacte behoefte	Proportionaliteit
<p>Identificatie: <i>unieke identificatie van de plaatsing</i></p> <p>Inschrijvingsdatum: <i>datum vanaf dewelke de plaatsing officieel een inschrijving werd</i></p> <p>Toewijzingsdatum: <i>datum waarop de cursist en het centrum overeenkwamen dat de cursist zich zal inschrijven</i></p> <p>Stopzettingsdatum: <i>datum wanneer beslist werd dat de cursist de module niet volgt.</i></p> <p>Stopzettingmotivatie: <i>reden waarom een plaatsing de plaatsingsstatus Niet Toegewezen, Niet Ingeschreven of Uitgeschreven heeft</i></p> <p>Uitschrijvingsdatum: <i>datum vanaf dewelke de cursist de module niet meer volgt</i></p> <p>Adres postcode : <i>postcode van het adres</i></p> <p>Werk situatie: <i>werksituatie van de cursist op de inschrijvingsdatum</i></p> <p>Wijzigingsdatum ingerichte modulevariant: <i>geeft aan wanneer de cursist overstapte naar een andere ingerichte modulevariant</i></p> <p>Wijzigingsdatum ingerichte opleidingsvariant:</p>	<p>Deze variabelen worden gebruikt om de gekozen studierichting van de studenten zo goed als mogelijk in kaart te kunnen brengen en om de onderwijsloopbaan zo goed als mogelijk te kunnen opvolgen. De onderwijsloopbaan dient bestudeerd te worden in functie van de gegevens verzameld in de context van Columbus (zelfexploratie als onderdeel van het studiekeuzeproces).</p> <p>Onderzoek in Vlaanderen heeft uitgewezen dat de latere onderwijsloopbaan gerelativeerd is aan een aantal indicatoren gemeten tijdens het keuzeproces (zie referenties 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7) .</p> <p>Om de validiteit van de metingen verzameld via Columbus te kunnen onderzoeken, wordt de onderwijsloopbaan van de studenten zo lang als mogelijk opgevolgd. Wijziging van studierichting, uitschrijven uit een studierichting en heroriëntatie zijn belangrijke indicatoren van een onderwijsloopbaan, alsook het resultaat dat een student behaald in de gekozen studierichting na het SO. Aan de hand van deze laatste variabele kan het al dan niet succesvol doorlopen van de gekozen studierichting hoger onderwijs in kaart gebracht worden. Dit is een belangrijke criteriumvariabele bij het onderzoek naar de predictieve validiteit van (een aantal onderdelen van) de Columbus proef.</p>

<p>geeft aan wanneer de cursist overstapte naar een andere ingerichte opleidingsvariant</p> <p>Resultaatdatum: datum waarop de cursist een resultaat behaalde voor de module</p> <p>Evaluatieresultaat: geeft aan welk resultaat de cursist behaalde voor de plaatsing</p>	
<p>Geboortedag Geboortejaar Geboortemaand</p>	<p>De geboortedatum wordt gebruikt om al dan niet schoolse vertragingen in kaart te brengen. De variabele 'al dan geen achterstand' blijkt in heel wat schoolloopbanenonderzoek in Vlaanderen (zie referenties 1 – 2 – 3) een relevante verklarende variabele te zijn.</p> <p>Deze variabele werd ook in de databank SO opgevraagd, maar wordt hier tevens gebruikt als controlevariabele bij de <i>data cleaning</i> (om eventueel verkeerde koppelingen op het spoor te kunnen komen).</p>
<p>Geboorteland Nationaliteit</p>	<p>Deze gegevens moeten toelaten de opdracht zoals omschreven in de bijlage bij het MB van 25 april 2016 uit te voeren, namelijk : het ontwikkelde instrument (Columbus) onderzoeken vanuit culturele en socio-economische achtergronden, dit onderzoek draagt bij tot een transparante interpretatie die de mogelijke negatieve invloed van dergelijke kenmerken op de studiekeuze in kaart brengt.</p> <p>Deze variabele werd ook in de databank SO opgevraagd, maar wordt hier tevens gebruikt als controlevariabele bij de <i>data cleaning</i> (om eventueel verkeerde koppelingen op het spoor te kunnen komen).</p>
<p>Geslacht</p>	<p>De variabele geslacht moet toelaten de opdracht zoals omschreven in de bijlage bij het MB van 25 april 2016 uit te voeren, namelijk : het ontwikkelde instrument (Columbus) onderzoeken vanuit het kenmerk gender, dit om de mogelijke negatieve invloed van dergelijke kenmerken op de studiekeuze in kaart brengt. Bovendien heeft onderzoek in Vlaanderen (zie referenties 1 – 2 – 3 – 4 – 6 - 7) aangetoond dat het studiekeuzeproces (wat het voorwerp is van Columbus) verschilt naargelang het geslacht, maar ook dat er geslachtsverschillen zijn op een aantal relevantie leer- en studievaardigheden. Deze variabele werd ook in de databank SO opgevraagd, maar wordt hier tevens gebruikt als controlevariabele bij de <i>data cleaning</i> (om eventueel verkeerde koppelingen op het spoor te kunnen komen).</p>
<p>Familienaam</p>	<p>Deze variabele wordt hier gebruikt als controlevariabele bij de <i>data cleaning</i> (om eventueel verkeerde koppelingen op het spoor te kunnen komen).</p>
<p>INSZ</p>	<p>Enkel nodig voor de koppeling, komt niet tot bij onderzoekers (zie B.4).</p>

45. Het identificatienummer van het Rijksregister is de unieke sleutel om de betrokken leerling/student te identificeren en de uitwisseling van de gegevens te faciliteren.

46. De gegevens "nationaliteit" en "gezinstaal" moeten in het kader van deze gegevensstroom beschouwd worden als gevoelige gegevens⁸ volgens artikel 6, §1, WVP⁹.

47. De gegevens geboortedatum (dag-maand-jaar) en familienaam worden gevraagd om reden van *data cleaning*. Als deze zouden worden meegedeeld aan de onderzoekers, zou het niet om gecodeerde gegevens. De aanvragers verantwoordt dit door te stellen dat data cleaning een cruciaal onderdeel van de data analyse is: foutieve gegevens moeten gedetecteerd en verbeterd worden. Het opschonen van de gegevens wordt nogal eens veronachtzaamd. Analyses op niet opgeschoonde datasets leiden tot niet valide en vertekende conclusies. *Data cleaning* is een zeer tijdrovend proces.

48. Een deel van de data cleaning zou voor de voor de eigenlijke statistische analyses kunnen gebeuren, maar ook tijdens de analyses moet men – zeker bij eigenaardige resultaten - steeds alert zijn voor mogelijke fouten in de verzamelde data.

Enkele voorbeelden: bij koppelingen van databestanden gaat men na of er geen inconsistenties optreden tussen de data uit de verschillende bestanden, zoals bijvoorbeeld via een kruistabel van de variabele geslacht verzameld in bestand één en bestand twee. Normaliter mogen er geen afwijkingen optreden. Indien er toch inconsistenties optreden, moet men terug gaan naar de oorspronkelijke gegevens om de oorzaak te achterhalen.

Onverwachte resultaten bij de feitelijke data analyse kunnen wijzen op fouten: bijvoorbeeld plots veel minder of veel meer leerlingen dan verwacht in een bepaalde studierichting.

In zulke gevallen moet men ook steeds terug kunnen gaan.

49. De aanvragers hebben verduidelijkt dat *data cleaning* belangrijk is voor dit onderzoek ter verbetering van de Columbus-toepassing.

50. Doordat het loket haastig werd opgezet, is er voor de proefopstelling ook geen controle op het rijksregisternummer ingebouwd, zodat een verkeerde koppeling vaker zal voorkomen. Dit zou opgelost worden in de definitieve versie van Columbus.

⁸ Dergelijke gegevens mogen verwerkt worden omdat de verwerking voldoet aan de voorwaarden bepaald in artikel 6, §2, g), WVP en hoofdstuk III van het KB van 13 februari 2001. In het kader van de machtiging VTC/21/2014 werd door de aanvragers aangegeven dat "Er zijn belangrijke verschillen in schoolloopbanen van allochtone en autochtone studenten. Nationaliteit kan een indicator zijn voor vreemde afkomst."

⁹ "Art. 6. § 1. De verwerking van persoonsgegevens waaruit de raciale of etnische afkomst, de politieke opvattingen, de godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging of het lidmaatschap van een vakvereniging blijken, alsook de verwerking van persoonsgegevens die het seksuele leven betreffen, is verboden.

§ 2. Het verbod om de in § 1 van dit artikel bedoelde persoonsgegevens te verwerken, is niet van toepassing in een van de volgende gevallen :

[...]

g) wanneer de verwerking noodzakelijk is voor het wetenschappelijk onderzoek en verricht wordt onder de voorwaarden vastgesteld door de Koning bij een in Ministerraad overlegd besluit, na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;"

51. Voor louter wetenschappelijk onderzoek na de ingebruikname van de definitieve versie van Columbus, kan *data cleaning* minder van belang zijn. Dit is bij een vervolgaanvraag opnieuw te onderzoeken.

52. Op basis van de hiervoor geanalyseerde elementen kunnen de in vorige paragrafen vermelde gegevens worden beschouwd als relevant, evenredig en niet overmatig voor het doeleinde vermeld in randnummer 33 e.v. Dit onder voorbehoud van wat gesteld wordt onder punt B.4.

B.2.2. Bewaringstermijn van de gegevens

53. Artikel 4, §1, 5°, WVP voorziet dat persoonsgegevens niet langer mogen worden bewaard dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of verder worden verwerkt.

54. Men vroeg aanvankelijk om de gegevens te mogen bewaren voor de duur van 22 jaar ondermeer omwille van eventuele publicatie in wetenschappelijke tijdschriften. Tijdens de behandeling van het dossier werd de gevraagde termijn evenwel ingekort tot zes jaar vanaf het moment van afname bij de proefpersonen. Deze termijn omvat het jaar van afname (laatste jaar secundair onderwijs) en drie jaar waarin de proefpersonen een bacheloropleiding volgen. Men voorziet één extra jaar ten gevolge van (vaak voorkomende) studievertraging + één jaar om de gegevens te analyseren.

In geval de bevraging in het vijfde jaar secundair onderwijs plaatsvindt, wordt de termijn zeven jaar.

55. De VTC kan akkoord gaan met de gevraagde termijn.

B.2.3. Frequentie van de toegang

56. De toegang tot de gevraagde gegevens zou periodiek zijn.

Deze machtiging wordt aangevraagd voor de ontwikkeling van Columbus (2 jaar). Voor elke steekproef worden de gegevens van de leerlingen (die hiervoor duidelijk toestemming hebben gegeven) gekoppeld aan de administratieve gegevens uit de databanken van AgODi en AHOVOKS.

57. De VTC kan akkoord gaan met de gevraagde frequentie.

B.2.4. Duur van de machtiging

58. De toegang en het gebruik wordt voor 2 jaar gevraagd.

De machtiging wordt gevraagd voor de duur van de ontwikkeling van het instrument (2 jaar).

59. De VTC kan akkoord gaan met de gevraagde duur.

B.2.5. Bestemmingen en/of derden waaraan gegevens worden meegedeeld

60. Het betreft enkel interne medewerkers van de expertengroep Columbus en onderzoekers.
61. Zoals artikel 12 van de WRR het vereist, moet de aanvrager een lijst opstellen van de personen die het identificatienummer van het Rijksregister gebruiken. Die lijst moet voortdurend worden bijgewerkt en ter beschikking worden gehouden van het sectoraal Comité van het Rijksregister.
62. De onderzoekers moeten, gelet op de gevoelige aard van de gegevens (zie randnummer 45), hoofdstuk III van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 naleven, hetzij:
- een lijst opstellen waarop de (categorieën van) personen vermeld worden die de meegedeelde gegevens zullen gebruiken. Deze lijst zal voortdurend geactualiseerd en ter beschikking van het Comité gehouden worden.
 - deze personen moeten door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijk karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen. Minstens zullen deze personen een verklaring ondertekenen waarin zij zich hiertoe verbinden de veiligheid en het vertrouwelijk karakter van de informatiegegevens te bewaren ;
 - in de aangifte van de geautomatiseerde verwerking van de verkregen gegevens wordt melding gemaakt van de wet of verordening op grond waarvan de verwerking van dergelijke persoonsgegevens is toegestaan.
63. Indien andere personen, buiten de in de beschikbare lijst genoemde personen, met de data zouden werken, zal dit steeds op een volledig geanonimiseerde dataset zijn. Ook van deze personen zal een lijst bijgehouden worden. Alle personen tekenen een vertrouwelijkheidsovereenkomst.

B.3. TRANSPARANTIEBEGINSEL

(artikelen 4, §1, 1°, en 9 tot 15bis, WVP)

64. Artikel 9 WVP voorziet in een verplichting tot informatie van de betrokken personen van wie persoonsgegevens worden gebruikt.
65. De verantwoordelijke voor de verwerking wordt echter van de bedoelde kennisgeving vrijgesteld wanneer, met name voor statistische doeleinden of voor historisch of wetenschappelijk onderzoek of voor bevolkingsonderzoek met het oog op de bescherming en de bevordering van de volksgezondheid, de kennisgeving aan de betrokkene onmogelijk blijkt of onevenredig veel moeite kost.
66. Deze vrijstelling neemt echter niet weg dat de VTC er zich kan van vergewissen of er passende waarborgen worden voorzien voor de bescherming van de rechten van de betrokkene
67. Leerlingen nemen slechts op vrijwillige basis deel aan de proefdraai en de koppeling van de gegevens uit de proefdraai met gegevens uit de databanken van O&V gebeurt slechts na geïnformeerde toestemming. Columbus is

uitgebreid aangekondigd in de media en er is een website met alle informatie, veelgestelde vragen, documenten en berichten. Voor de deelnemende klassen werd een informatiepakket voorzien.¹⁰

68. Voor deelname aan de proef werden de ouders van de leerlingen in een brief ingelicht over de opzet van de proefdraai, de doeleinden van de verwerking en de koppeling op individueel niveau met andere databanken:

*"Deelname aan het onderzoek houdt in dat de resultaten van uw kind op individueel niveau worden gekoppeld aan gegevens uit meerdere databanken. De identiteit en de deelname van uw kind aan dit onderzoek worden strikt vertrouwelijk behandeld. De onderzoekers garanderen een volledig anonieme behandeling en verwerking van de gegevens. Resultaten van het onderzoek worden nooit op individueel niveau bekendgemaakt, nergens zullen namen van deelnemende leerlingen worden vermeld of gepubliceerd. Na het onderzoek worden de data vernietigd."*¹¹

69. Leerlingen kunnen zelf kiezen of hun gegevens op individueel niveau mochten gekoppeld worden met de gegevens uit andere databanken.

70. Indien de machtiging wordt verleend, wordt deze opgenomen in de lijst van machtigingen met toelichting op de website van onderwijs en vorming.¹²

71. De VTC kan akkoord gaan met deze vormen van informatieverstrekking voor zover de bewaartermijn wordt ingeperkt (zie onder B.2.2), maar wijst er op dat de kennisgeving alle elementen vermeld in artikel 9 WVP moet bevatten en dat het aangewezen is dat alle betrokken partijen, dus ook de AgODi en AHOVOKS, de gegevensuitwisseling ook communiceren op hun website met verwijzing naar deze machtiging. Daarbij dient ook een verduidelijking te worden aangebracht (aanvullend aan de hoger vermelde kennisgeving aan de ouders) inzake de bewaartermijn zodat ouders en leerlingen de preciese bewaartermijn kunnen kennen.

B.4. EXTERNE VERWERKERS EN DIENSTENINTEGRATOR

72. De ICTfirma die de externe verwerker voor deze stromen is HB-plus. HB-plus biedt de dienst AMaaS (Applicatie Management as a Service) aan. AMaaS omvat het beheer van de toepassing.¹³

73. Voor de deelnemende universiteiten en hogescholen treedt de Karel de Grote-Hogeschool op als verwerker voor wat betreft de pilootversie van Columbus.

¹⁰ <https://www.onderwijskiezer.be/columbus/>

¹¹ <https://www.onderwijskiezer.be/columbus/downloads/Brief%20vr%20ouders.pdf>

¹² <http://www.onderwijs.vlaanderen.be/informatieveiligheid>

¹³ <https://overheid.vlaanderen.be/hb-plus>

74. Er moet voor gezorgd worden dat de beheerder van de infrastructuur geen toegang heeft tot de data zelf tenzij strikt noodzakelijk.
75. De mededeling van de gegevens zou telkens gebeuren door gebruik te maken van de online-diensten van de Vlaamse dienstenintegrator (VDI) die via het MAGDA-platform zouden worden aangesproken.
76. De VDI komt overeenkomstig de aanvraag enkel tussen om op basis van het rijksregisternummer de gegevens op te vragen bij AgODi en AHOVOKS.
77. Gezien de aard van de gegevens, in het bijzonder de resultaten van de vragenlijsten en de leerlingenkenmerken, die worden meegedeeld, is de VTC van oordeel dat de gegevens niet ongecodeerd mogen ter beschikking gesteld worden.
78. De VTC stelt vast dat het verzamelen van de identificatiegegevens (naam, voornaam, geboortedatum, rijksregisternummer), niet op een betrouwbare manier gebeurt doordat de leerlingen deze gegevens zelf moeten invullen en geen gebruik gemaakt wordt van de e-ID bij de inlogprocedure. Daardoor wordt het maken van de koppeling moeilijker en is er meer nood aan datacleaning. De VTC vraagt dat bij de definitieve toepassing gebruik gemaakt wordt van de e-ID als de identificatie van de leerling nodig is.
79. De VTC vindt het onaanvaardbaar dat voornamelijk omwille van het slecht opgesteld zijn van de proef de identificerende gegevens door de onderzoeksinstituten worden opgevraagd. De VDI moet op basis van de identificerende gegevens en een bevraging van het Rijksregister de koppeling maken. Pas wanneer dit niet lukt kunnen de identificerende gegevens – en niet de antwoorden op vragen - meegedeeld worden aan AgODi en AHOVOKS om verder te koppelen op basis van identificerende gegevens in hun databanken.
80. De identificerende gegevens mogen dus niet doorgegeven worden aan de onderzoeksinstituten. Als er door de onderzoeksinstituten afwijkingen worden gedetecteerd, kunnen zij aan de VDI vragen om de gemaakte koppelingen te onderzoeken.
81. De VTC herinnert er aan dat ingeval van onderaanneming, de privacywet aan iedere verantwoordelijke voor de verwerking oplegt om zijn relatie met de externe verwerker te omkaderen met een overeenkomst die voldoet aan de voorschriften van artikel 16, §1, WVP.

B.5. BEVEILIGING

82. De VTC wijst de verantwoordelijke voor de verwerking op de verplichtingen van artikel 16 WVP en op de richtsnoeren informatieveiligheid¹⁴.

83. De gegevensoverdracht van VLUHR naar O&V en omgekeerd zal gebeuren op een beveiligde wijze en via een TTP, de Vlaamse Dienstenintegrator. Het bestand met de geëncrypteerde data van het exploratie-instrument zal via een digitale kanaal worden bezorgd. Het paswoord voor het decrypteren van dit bestand wordt uitsluitend telefonisch meegedeeld aan de aangewezen contactpersonen.

84. Voor de stromen die via het MAGDA-platform van de VDI, verlopen, gaat de VTC ervan uit dat dit de nodige waarborgen inzake informatieveiligheid biedt.

85. De VTC benadrukt dat de aanvrager alle mogelijke middelen moet inzetten om te vermijden dat de identiteit van de personen op wie de meegedeelde gegevens betrekking hebben, zou worden achterhaald. Het indelen in klassen of het weglaten van de variabelen die het grootste risico op heridentificatie inhouden, wordt beschouwd als een adequaat middel.

86. De deelnemende instellingen sluiten een overeenkomst met het ministerie van Onderwijs inzake de mededeling van de gegevens en de vertrouwelijkheid ervan.

B.5.1. Op het niveau van de aanvrager

87. De documenten inzake de aanstelling van een veiligheidsconsulent en de formulieren evaluatie beveiliging van de onderwijsinstellingen werden aan de VTC bezorgd¹⁵.

B.5.2. Op het niveau van de instantie die de gegevens zal doorgeven

88. De veiligheidsconsulent van AHOVOKS en AgODi (en van het ministerie Onderwijs en Vorming) is al gekend als veiligheidsconsulent bij het Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid.

89. Het ministerie beschikt over een veiligheidsplan en een veiligheidsbeleid.

¹⁴ http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/richtsnoeren_informatiebeveiliging_0.pdf

¹⁵ Het zijn dezelfde formulieren die aan het sectoraal comité van het Rijksregister zullen worden bezorgd in het kader van de machtiging RR nr 65/2014 van 10 september 2014.
http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/beraadslaging_RR_65_2014_0.pdf

IV. BESLUIT

90. De VTC machtigt AgODi en AHOVOKS om de gevraagde persoonsgegevens mee te delen aan het VLUHR in het kader van het exploitatie-instrument Columbus ter versterking van het studiekeuzeproces naar het hoger onderwijs, zoals beschreven in randnummer 32 e.v., onder de voorwaarden vermeld in deze machtiging. De VTC staat hierbij het gebruik van het rijksregisternummer toe.

91. De machtiging wordt verleend tot 31 december 2018.

92. De mededeling van de identificerende gegevens aan de onderzoeksinstellingen zelf wordt geweigerd.

93. De aanvrager brengt de VTC tegen 30 november 2016 op de hoogte van de wijze waarop voor meer transparantie, zoals vermeld in randnummer 71, wordt gezorgd.

De voorzitter,

Willem Debeuckelaere